

Valtuustoaloite 29.11.2021/Jämsän kaupungin kaatopaikka on vuokrattu kiertotaloustoimijalle, onko toiminta kiertotaloutta/Jyrki Kokko (+4 allekirjoittajaa)

Elvoi 27.01.2022 § 7
475/00.01.02/2021

Valmistelija: ympäristöinsinööri Jonna Yli-Karjanmaa puh 040 828 3856.

Jyrki Kokko ja neljä muuta ovat jättäneet valtuustoaloitteen: "Jämsän kaupungin kaatopaikka on vuokrattu kiertotaloustoimijalle, onko toiminta kiertotaloutta?"

Metsä-Kivelän alueella toimintaa alueella harjoittaa GRK. Kaupunki saa toiminnanharjoittajalta vuokran, mutta kaupungille syntyy myös kuluja. GRK kiertotaloustoimintojen pääkonttori luvattiin Jämsään, mutta sitä ei ole tänne perustettu. Metsä-Kivelässä tapahtuva toiminta piti olla kiertotaloustoimintaa, mutta se onkin jätteen loppusijoitusta, yhtään kuormaa ei ole alueelta viety pois. Kiertotalouden periaatteen mukaista kierrättämistä ei tapahdu. Myöskään luvattuja työpaikkoja ei ole syntynyt. selvitetään paljonko tämä kiertotaloustoiminta tuo kaupungille rahaa? Selvityksessä tulee huomioida kaikki saadut tulot, joita ovat mm. vuokra, vaakamaksut. Lisäksi selvityksessä tulee olla kaikki kaupungille aiheutuneet menot, joita ovat mm. jätevesi, sähkö, korjaukset, näyttönotot, alueella olevien laitteiden huolto, jne."

Vastaus aloitteeseen:

Jämsän kaupunki saa Metsä-Kivelän alueen toimijalta sopimukseen perustuen vuokraa 10.000 euroa/ vuosi. Lisäksi toiminnan käynnistyttyä maksaa toimija Jämsän kaupungille käytetyn täyttötalavuuden perusteella korvauksen. Toimija vastaa toiminnastaan syntyvistä käyttökustannuksista (alueen kunnossapito, jätevedenpumppaamon kustannukset) ja jäteverosta. Jämsän kaupungilla on kuitenkin jatkossakin vastuu olemassa olevan, Jämsän kaupungin toiminnasta syntyneen jätteen aiheuttamista mm. suotovesistä ja vuositarkkailusta aiheutuvista kustannuksista. Nämä kustannukset on sovittu jaettavaksi toimijan kanssa jätepenkkojen pinta-alojen suhteessa. Lisäksi Jämsän kaupunki vastaa vuokra-alueen ulkopuolella sijaitsevan jätevedenpumppaamon ja viemäriin kustannuksista. Vuoden 2021 toteuman perusteella arvioidut Jämsän kaupungin kustannukset tulisivat olemaan noin 16.500 euroa/ vuosi, kustannukset vaihtelevat vuosittain.

Kaatopaikkatoiminta vuonna 2021

Kaatopaikan kustannuspaikalle tulopuolelle kirjataan GRK:n vuokra 10.000 euroa ja viime vuonna punnituksista on tullut 1.462,00 euroa. Muut tulot muodostuvat poltettavan jätteen vastaanottomaksusta ja punnitusmaksuista kaupungin vastuulle kuuluvasta asumisesta syntyvästä

ja siihen verrattavasta jätteestä. Liiketoiminnan ja teollisuuden jätteitä ei kaupunki ota vastaan.

Menot; Kaatopaikan kustannuspaikalle kirjattava suurin menoerä on kaupungin vastuulla olevasta poltettavan jätteen loppukäsittelystä muodostuva summa 215.479,61 euroa. Poltettavan jätteen loppukäsittelystä tuleva summa on kirjattu kesäkuusta jätehuollon kustannuspaikalle omalla tunnisteellaan siirtokuormaustoiminnan siirryttyä Metsä-Kivelästä pois. Metsä-Kivelän alueella olevasta vaa`asta on maksettu 4.412,25 euroa. Kustannus muodostuu kunnossapitosopimuksesta ja kunnossapitotyöstä.

Metsä-Kivelän kameravalvontaan liittyvä liittymä 12 euroa/ 6 kk:ta. Alueen toimijalla on omaa valvontajärjestelmää alueella, johon on ollut myös kaupungilla tunnukset. Koneisiin ja laitteisiin on mennyt 7,91 euroa, tämä muodostuu kaatopaikan tietokoneesta (tehtiin lyhyt jatko). Alueen toimijalla on oma tietokone käytössä.

Kaatopaikan kunnossapito on vuonna 2021 maksanut 18.481,53 euroa. Kaatopaikan kunnossapito sisältää poltettavan jätteen urakoinnin, hiekoitusmateriaalin, viemäriin avausta ja tuhoeläinten torjuntaa. Poltettavan jätteen urakointi on päätynyt toukokuun loppuun 2021 ja tuhoeläinten torjunta on päätetty raportointikauden päättymiseen (vuoden loppuun). Vuokra-alueen ulkopuolella sijaitsevan viemäriin ja pumppaamon kunnossapito on määritelty jatkuvan edelleen kaupungin vastuulla. Alueen vuokranneella toiminnan harjoittajalla on ollut koko alueella olo aikansa oma päivystäjä/urakoitsija alueella, palvelu on ostettu paikalliselta toimijalta ja täten työllistetty heidän henkilöstöään ja koneitaan.

Sähköä on Metsä-Kivelässä maksettu 4.573,65 euroa. Sähkölasku on siirtynyt alueen toimijan maksettavaksi viime vuonna. Velvoitetarkkailuun on mennyt yhteensä 2.620,88. Maksu muodostuu kevään ja syksyn tarkkailusta ja vuosiraportista. Velvoitetarkkailusta tulee jäämään suurin osa kaupungin kustannettavaksi jatkossakin, sillä sopimuksessa on määritelty vastuiden jakautuminen kaatopaikkapenkköiden pinta-alojen suhteessa mikäli yhteiseen tarkkailuun päädytään.

Viime vuonna jäteveroa on maksettu 114.380,00 euroa. Jäteveroa on maksettu viime vuonna ainoastaan kaupungin toiminnasta. Verovelvollisuus on rekisteröityneellä kaatopaikan pitäjällä. Kaupungin osalta tämä velvollisuus on päätetty verokauden 2. jälkeen.

Viranomaistoimintaan on viime vuonna mennyt 1.600 euroa. Maksu koostuu vuosiraportin tarkastusmaksusta ja valvontamaksusta. Vuosiraportointi velvollisuus on ympäristöluvan haltijalla (kaupungilla). Vuosiraportoinnin laatimiseen saadaan asiantuntija-apua alueen toimijalta.

Metsä-Kivelän loppusijoitusalue on tullut vuoden 2020 aikana lähes täyteen. Metsä-Kivelään on tullut jätettä sisään vuonna 2020 kaikkiaan 14 777 t. Tästä määrästä 4 115 t on kaupungin vastaanottamaa polttokelpoista siirtokuormattua jätettä, joka on toimitettu polttoon Riihimäelle. Loput jätteistä on varastoitu, loppusijoitettu tai käytetty alueen rakentamiseen/hyödynnetty. Loppusijoitukseen on mennyt yhteensä 204 t jätettä (kaupunki 80,75t), joka on noin 1,4 % siitä määrästä, mitä on otettu alueelle vastaan. Kaikki loppusijoitettu jäte tulee Jämsästä. Suurin osa loppusijoitettavasta jätteestä on alueen lietealtaisiin (mm kaupungin jätevedenpuhdistamolta tulevaa) jätettä, joka laskeutetaan altaissa, kuivataan ja sijoitetaan välipeittoon. Alueen rakentamiseen on käytetty 10 777 tn erilaisia jätetäisiä materiaaleja, mikä on varsin merkittävä määrä verrattuna siihen, mitä on otettu alueelle vastaan. Loppusijoitetut, alueella varastoituvat ja hyödynnetyt sekä rakentamisessa käytetyt jätteet raportoidaan vuosittain valvovalle viranomaiselle (Ely-keskus). Vuosi 2021 raportoidaan helmikuun loppuun mennessä valvojalle, joten tarkkoja määriä ei vielä viime vuodelta ole käytettävissä.

Alueelle vastaanotetut jätteet on osaksi varastoitu odottamaan käyttöä kaatopaikan maisemoinnissa rakennusmateriaalina ja suurin osa vastaanotetusta materiaalista on käytetty alueen rakentamiseen. Alueelle on vuokraajan toimesta investoitu mittavasti ja rakennettu merkittävästi infraa mahdollistamaan varsinainen toiminta, mm. kaksi suurta käsittelykenttää ja uusi pohja. Nämä kentät mahdollistavat kiertotaloustoimintojen kehittämisen. Kenttien rakentamiseen käytetty muun muassa suurin osa Seppolan koulun purkamisesta syntyneestä betonijätteestä, joka jalostettiin betonimurskeeksi. Alueen rakentamisessa ovat työllistyneet myös paikalliset yrittäjät useiden koneidensa ja työntekijöidensä voimin, useiksi kuukausiksi, useampana vuotena, työllistävä vaikutus olisi voinut olla huomattavasti mittavampi, mikäli toimija olisi voinut toteuttaa suunnitelmansa ilman hankaluuksia. Saatujen tietojen mukaan tehtyjen investointien suuruus tähän mennessä on n. 1.8 M€ ja sopimusaikana arvioidaan toteutettavaksi n. 1.5 M€ jatkoinvestoinnit. Vuokralaisen mukaan jokaisessa työvaiheessa ja käytännön rakennustyössä on pyritty ja pyritään käyttämään paikallisia urakoitsijoita niin paljon kuin mahdollista ja jatkossa toiminta-alue tulee työllistämään urakoitsijoita ja kuljetusliikkeitä yhä enenevässä määrin. Näistä tehdyistä ja tehtävistä investoinneista rahallisesti suurin osa jää hyödyttämään Jämsän aluetta, ostettuina palveluina ja materiaaleina.

Kiertotaloudella tarkoitetaan tuotanto- ja kulutusmallia, missä jo olemassa olevat materiaalit ja tuotteet hyödynnetään lainaamalla, vuokraamalla, uudelleen käyttämällä, korjaamalla, kunnostamalla ja kierrättämällä. Metsä-Kivelän rakentamisessa on käytetty sinänsä vaikeasti kunnostettavat ja korjattavat materiaalit tai jäännöstuotteet hyödyntämällä ne alueen rakentamisessa. Kyseinen toiminta on kiertotaloutta parhaimmillaan, kun pystytään rakentamisessa hyödyntämään kierrätysmateriaaleja neitseellisten sijaan. Rakennuskohde on malliesimerkki kiertotaloudesta, kierrätystarvikkeita saatiin käytettyä hyvin, luvittavan viranomaisten lupaehtojen mukaisesti. Näin ollen on

luotu isosti lisäarvoa olemassa olevalle kiertotalous- ja kaatopaikka-alueelle, sekä säästetty luonnonvaroja. Jatkossa näitä hyviä materiaaleja riittää myös muihin käyttöihin, alueelta ulos ajettavaksi saakka.

Alueen ympäristölupa on jaettu kahteen osaan ja ensimmäisen osan mukainen uusi jätetäyttö on saatu käyttöön. Toiminnassa ollaan monenlaisten käynnistämistä hidastaneiden seikkojen takia vasta käynnistymisvaiheessa. Nyt kun osa käsittelykentistä on saatu rakennettua, toiminta saadaan kunnolla käyntiin. Pitkään jatkunut prosessi kunnan vuokraoikeudesta on estänyt Metsä-Kivelän viereisen kaupungin alueen käyttöönoton ja luvittamisen muuhun kiertotaloustoimintaan kuin mitä Metsä-Kivelän lupa pitää sisällään. Jos ko. aluetta olisi päästy rakentamaan, luvittamaan ja käyttämään suunnitelmien mukaisesti, olisi kiertotalouden edistäminen edennyt huomattavasti nopeammin askelin, eikä toimintoja ei olisi tarvinnut toteuttaa muualla Jämsän ulkopuolella ja työllistävä vaikutus paikallisille toimijoille ollut paljon mittavampi.

GRK:lta saadun tiedon mukaan kiertotalous-liiketoiminta ei ole toiminnan mittavampaa käynnistämistä jarruttaneista, mm maanhankintaan liittyvistä seikoista johtuen vielä saavuttanut sellaista kokoluokkaa, että se voisi toimia omana yhtiönään ja siten erillistä yhtiötä ei kyseiselle toiminnalle ole perustettu. Tästä on seurannut, että perustettava yhtiö ei sijaitse Jämsässä, eikä missään muuallakaan.

Toimivalta, johon päätös perustuu:
Hallintosääntö § 26

Ehdotus

vs. elinvoimajohtaja Katja Rissanen

Elinvoimalautakunta hyväksyy esittelytekstin mukaisen vastauksen tehtyyn valtuustoaloitteeseen ja esittää sitä edelleen kaupunginhallitukselle ja -valtuustolle hyväksymistä varten.

Päätös

Keskustelun aikana Seija El Sayed esitti asian siirtämistä tarkempien kustannustietojen saamiseksi GRK:n toiminnan osalta Excel-taulukon muodossa. Esitystä ei kannatettu.

Lautakunta päätti keskustelun jälkeen yksimielisesti täydentää päätösesitystä Excel-taulukolla, jossa kustannukset näkyvät. Elinvoimalautakunta hyväksyi muutetun päätösesityksen.